

Ed.

350. Nefndarálit

[181. mál]

um frv. til l. um stjórn fiskveiða 1988–1991.

Frá 1. minni hl. sjávarútvegsnefndar.

Nefndin hefur fjallað um frumvarpið en þó haft til þess takmarkaðan tíma.

Fyrst voru haldnir margir sameiginlegir fundir sjávarútvegsnefnda beggja deilda og rætt við nokkra aðila. Síðan var haldið áfram að ræða frumvarpið ítarlega og leiðir kannaðar í þá átt að ná samstöðu um nauðsynlegar breytingar á frumvarpinu.

Það kom svo í ljós að sumir sjávarútvegsnefndarmenn stjórnarflokkanna höfðu ekki áhuga á að leiða málið í þann farveg að sæmilegur friður yrði um afgreiðslu frumvarpsins í deildinni. Þeir hinir sömu hafa hafnað þeim tilmælum um breytingar á frumvarpinu sem formenn sjávarútvegsnefndanna, þeir Karvel Pálmason og Matthías Bjarnason, lögðu til að gerðar yrðu og líklegar voru til að stuðla að sæmilegri samstöðu um afgreiðslu og meðferð frumvarpsins.

Það þurfti ekki að koma á óvart að komið yrði í veg fyrir lagfæringar á frumvarpinu. Allur undirbúningur að þessu frumvarpi er með þeim eindæmum að slíkt var aðeins framhald af því sem hefur verið að gerast allt frá því að núverandi ríkisstjórn settist í stólana 8. júlí sl.

Þá var því lofað í stjórnarsáttmála að fiskveiðistefnan skyldi endurskoðuð og hafinn skyldi undirbúningur að mótun fiskveiðistefnu er tæki gildi í upphafi árs 1988.

Ekkert var gert fyrr en í september, en 16. sama mánaðar kom svokölluð ráðgjafarnefnd saman til síns fyrsta fundar. Fljótt kom í ljós að sumum í ríkisstjórnarliðinu fannst að ráðgjafarnefndin mundi ekki skila því verkefni sem ætlast var til að gera þyrfti samkvæmt starfsáætlun ríkisstjórnarinnar. Þann 2. nóvember var gripið til þess ráðs að skipa þingmannanefnd.

Staðreyndin er sú að hvorug þessara nefnda, sem báðum var stjórnað og leiddar af sjávarútvegsráðuneytinu, ráðherra eða ráðuneytisstjóra, kom neinu til leiðar. Og eftir á að sjá virðast þær ekki hafa þjónað öðru en því að halda uppi spjalli til þess að láta tímenn líða þar til komið væri að því að tími væri svo naumur fyrir Alþingi til að afgreiða málið að um annað væri ekki að gera en samþykkja tillögur sjávarútvegsráðherra. Frumvarpið var lagt fram í efri deild 4. desember. Sagan endurtók sig í sjávarútvegsnefndunum — þar var spjallað á mörgum fundum og meira að segja látið líklega um nokkrar breytingar — en svo var allt stoppað, enda komin upp óskastaða hjá stuðningsliði sjávarútvegsráðherra þar sem því er borið við að nú sé tími þrotinn til eðlilegrar umræðu.

Við 1. umr. benti undirritaður á ýmsa þætti í gildandi fiskveiðistefnu sem hefðu farið á annan veg en boðað hafði verið, samkvæmt upplýsingum Jakobs Jakobssonar forstjóra Hafrannsóknastofnunar færi meðalþyngd þess þorsks, sem veiddur er, mjög minnkandi. Einnig að öll kvótaárin 1984–1987 hefði verið farið fram úr viðmiðunarafla bæði samkvæmt tillögu Hafrannsóknastofnunar og sjávarútvegsráðuneytis. Þá var jafnframt gerð grein fyrir því hver áhrif fiskveiðistefnan hefði haft á verð fiskiskipa og hver þau áhrif væru á rekstur útgerðar. Frekari útskýring á þessum þremur þáttum fylgja með nefndaráliti þessu sem fylgiskjöl.

Þingmenn Alþýðubandalagsins í efri deild, Skúli Alexandersson, Margrét Frímansdóttir og Svavar Gestsson, hafa lagt fram breytingartillögur á þingskjali 205 við frumvarpið.

Þær tillögur byggjast á nýsamþykktum tillögum þingflokks og miðstjórnar Alþýðubandalagsins um breytta fiskveiðistefnu flokksins. Samþykktirnar fylgja hér með á fylgiskjali V.

Fiskveiðistefna Alþýðubandalagsins byggist á því að auðlindirnar innan fiskveiðilandhelgi Íslands eru þjóðareign, sameign allra Íslendinga. Veiðiheimildum verði úthlutað til byggðarlaga, veiðirétturinn verði þó eftir sem áður tengdur skipum.

Við leggjum til að $\frac{2}{3}$ hlutum veiðiheimildanna verði úthlutað til byggðarlaga samkvæmt sérstakri reiknireglu. Í fyrsta lagi felur hún í sér að fjórðungur þessa nýja byggðakvóta yrði reiknaður út frá úthlutaðu afla- og sóknarmarki skipa í byggðarlögum eins og sú úthlutun var að meðaltali árin 1984–1986. Þrír fjórðu hlutar yrðu hins vegar reiknaðir út frá úthlutaðu afla- og sóknarmarki skipa í byggðarlögum í árslok 1987.

Í öðru lagi yrði $\frac{1}{3}$ hluta veiðiheimilda úthlutað til útgerðar á skip og skal sá hluti reiknaður með sama hætti og ákveðið var í reglugerð fyrir árið 1987. Eftir að byggðakvóti hefur verið reiknaður skal honum deilt á milli þeirra skipa sem fá kvóta úthlutað í viðkomandi byggðarlagi í hlutfalli við veiðiheimildir þeirra.

Við sölu skipa úr byggðarlaginu fylgir þeim einungis sá þriðjungur aflakvótans sem fór til útgerðarinnar. Tveir þriðju hlutar verða hins vegar áfram í byggðarlaginu og þeim endurúthlutað þar í samræmi við ákveðnar reglur. Hagur byggðarlaganna er þannig gerður að forgangsatriði.

Með því að binda veiðiheimildir við byggðarlög er verið að tryggja hag sjómanna og starfsfólksins í fiskiðnaði og allra íbúa þeirra byggðarlaga sem byggja afkomu sína á öruggri og skipulagðri nýtingu sjávaraflla.

Þær reiknireglur sem Alþýðubandalagið leggur til að notaðar verði hafa einnig í för með sér að komið yrði nokkuð til móts við þau byggðarlög sem tapað hafa mestum aflakvóta á undanförunum árum vegna ranglætisins í kerfi ríkisstjórnarinnar.

Byggðakvótinn kemur auk þess í veg fyrir brask í tengslum við skipa- og kvótasölu sem þróast hefur í skjóli ríkjandi fiskveiðistefnu. Óeðlilegt verð á fiskiskipum mundi hverfa að mestu. Keppni milli byggðarlaga um kaup á skipum til að komast yfir afla mundi hætta og þannig yrði stuðlað að aukinni hagkvæmni í útgerð. Raunhæfara arðsemismat mundi gilda í viðhorfum til skipakaupa.

Fiskveiðistefna Alþýðubandalagsins opnar nýjar leiðir til þróunar og nýsköpunar og hvetur til bættar meðferðar á afla og afurðum og til aukinnar framleiðni innan sjávarútvegsins svo og að því að fiskistofnanir verði nýttir með það fyrir augum að hámarksafrakstur fáiast miðað við ákveðin tímabil.

Frumvarp ríkisstjórnarflokkanna beinist til annarra átta. Þar er verið að festa í sessi ranglátt miðstýrt kerfi sem á undanförunum árum hefur ekki skilað þeim markmiðum sem því var ætlað að ná. Það er því meira en vafasöm aðgerð að ætla að framlengja slíkt kerfi til eins árs, hvað þá til fjögurra ára.

Alþingi, 19. des. 1987.

Skúli Alexandersson.

Fylgiskjal I.

130 MILLJÓNIR ÞORSKA GEFA 380 000 TONN Sami fjöldi þorska gaf af sér 538 000 tonn árið 1955. (Grein í Mbl. 5. nóv. 1987.)

Hafrannsóknastofnun áætlað að í ár verði veidd 380 000 tonn af þorski, samtals 130 milljónir fiska. Stjórnendur stofnunarinnar hafa af því verulegar áhyggjur hvernig þorskstofninn er nýttur, en uppistaða þorskaflans er þriggja, fjögurra og fimm ára þorskur, að mestu ókynþroska og smár, tæplega þrjú kíló að þyngd að meðaltali. Árið 1955 veiddust 130 milljónir þorska, en þá varð heildaraflinn 538 000 tonn. Þá voru um 25 milljónir þorska 10 ára og eldri en nú aðeins tvær til þrjár milljónir.

Þessar upplýsingar komu fram í ræðu Jakobs Jakobssonar, forstjóra Hafrannsóknastofnunarinnar, á aðalfundi LÍÚ. Þar sagði hann meðal annars: „Í skýrslu okkar er gert ráð fyrir því að meðalþyngd þorsksins á þessu ári sé tæp þrjú kíló. Það þýðir að við þurfum að veiða um 130 milljónir þorska til að ná 380 000 tonna afla. Á undanförunum árum hef ég oft rætt við ykkur um nauðsyn þess að nýta þorskstofninn á annan hátt en gert hefur verið til þessa. Hingað til finnst mér ég ekki hafa haft erindi sem erfiði.

Hafi útskýringar mínar á nauðsyn þess að breyta nýtingu þorskstofnsins verið of flóknar skulu nú tekin nokkur einfaldari dæmi þessu til skýringar. Ég nefndi hér áðan að í ár þyrftum við að veiða um 130 milljónir þorska til að ná 380 000 tonna afla. Árið 1980 voru veiddar 118 milljónir þorska og árið 1981 124 milljónir. Hver var svo aflinn þessi tvö ár? Var hann 380 000 tonn hvort ár? Nei, ekki aldeilis, góðir fundarmenn. Árið 1980 varð þorskaflinn á Íslandsmiðum yfir 430 000 tonn og árið 1981 varð hann 465 000 tonn. Við verðum að fara aftur til daga svörtu skýrslunnar, til ársins 1976, til að finna álíka nýtingu þorskstofnsins og við stefnum nú að. Það ár veiddum við um 120 milljónir þorska sem gaf okkur 346 000 tonna afla. Það er að segja á verstu dögum smáfiskadráps Bretá fór meðalþyngdin aðeins niður fyrir það sem við stöndum frammi fyrir nú. Sé þetta hins vegar athugað lengra aftur í tímann komum við að árinu 1955. Þá veiddust um 130 milljónir þorska, það er að segja nákvæmlega jafnmargir og gert er ráð fyrir að veiðist í ár. Var aflinn þá 380 000 tonn eins og hann verður væntanlega í ár? Nei, góðir fundarmenn, hann var 538 000 tonn.

Fyrir rúmum áratug eyddum við ekki svo litlu púðri í að sannfæra umheiminn um rányrkju Bretá á Íslandsmiðum. Við á Hafrannsókn skrifuðum ófáar greinar og skýrslur um smáfiskadráp Bretans. Og þegar maður stendur frammi fyrir hlut eins og nýtingu þorskstofnsins í dag kemst maður ekki hjá því að spyrja sjálfan sig: Til hvers var allt okkar erfiði, til hvers eyddum við öllu þessu púðri á Bretann? Hver er árangur af okkar starfi í þessum málum? Eða hvað er til bóta?“

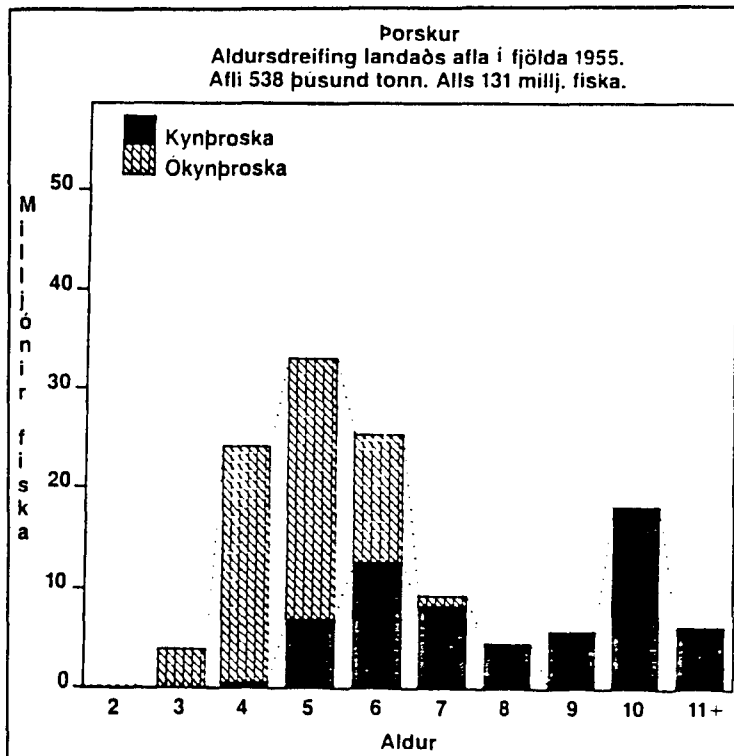
Fylgiskjal II.

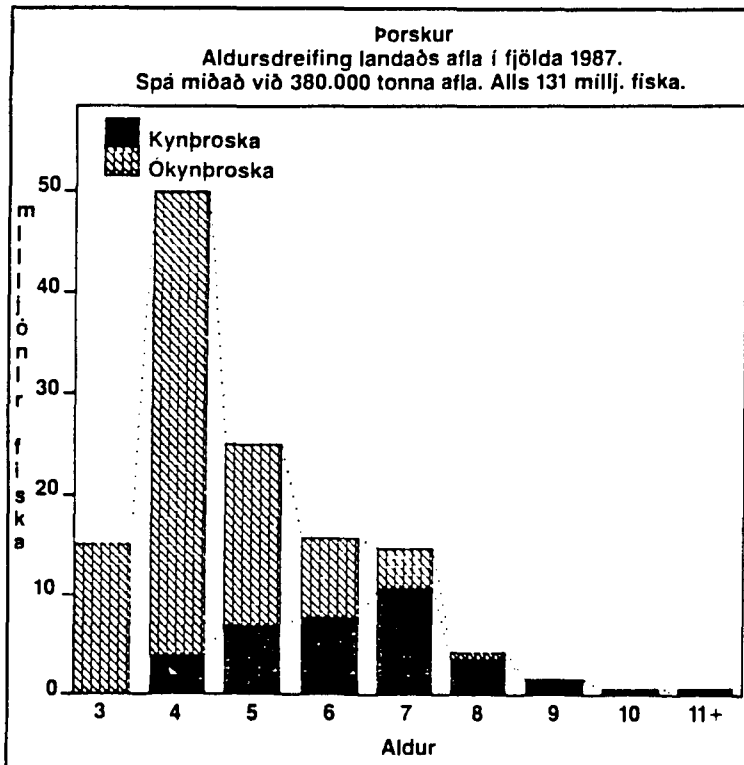
Ádrepa Jakobs Jakobssonar. (Úr Fiskifrétum 13. nóv. 1987.)

Það voru sláandi upplýsingar sem Jakob Jakobsson, forstjóri Hafrannsóknastofnunar, kom fram með í ræðu sinni á aðalfundi LÍÚ á dögunum. Jakob benti mönnum á að nýting þorsstofnsins nú jafnaðist næstum á við versta smáfiskadráp breska flotans á Íslandsmiðum á sínum tíma. Sagðist Jakob efast um að þorskastríðið hefði unnist ef Íslendingar hefðu sagst ætla að nýta þorsstofninn á þann hátt sem gert er í dag.

Í máli Jakobs kom fram að gert er ráð fyrir því að meðalþyngd þorsksins í ár sé rétt um 3 kíló. Það þýði að veiða verði 131 milljón þorska til þess að ná 380 þúsund tonna afla á árinu. Benti Jakob á að aflinn árið 1980 hefði verið 118 milljónir þorska og 124 milljónir árið eftir. Aflinn á þessum árum hafi hins vegar ekki verið 380 þúsund tonn, heldur 430 þúsund tonn 1980 og 465 þúsund tonn árið 1981.

„Haldi menn að há meðalþyngd í afla þessi tvö ár hafi verið vegna markvissrar fiskveiðistjórnar hafa þeir á röngu að standa. Ástæðan var einfaldlega sú að mikill hluti 1973-árgangsins ólst upp við Grænland svo að við náðum ekki að veiða hann fyrr en 1980 og 1981. Við verðum að fara aftur til daga fyrstu svörtu skýrslunnar, til ársins 1976, til að finna álíka nýtingu þorsstofnsins og við stefnum nú að. Það ár veiddum við 120 milljónir þorska. Aflinn þá varð 346 þúsund tonn. Það er að segja að á verstu dögum smáfiskadráps Breta fór meðalþyngdin aðeins niður fyrir það sem við stöndum frammi fyrir nú. Sé þetta hins vegar

athugað lengra aftur í tímann komum við að árinu 1955. Þá veiddust um 131 milljón fiskar, þ.e. nákvæmlega jafnmargir þorskar og nú er gert ráð fyrir að veiðist í ár. Var aflinn þá 380 þúsund tonn eins og hann verður væntanlega í ár? Nei, góðir fundarmenn, hann var 538 þúsund tonn,“ sagði Jakob Jakobsson.

Fylgiskjal III.

Aflaskýrslur frá Fiskifélagi Íslands.

(Allar tölur í þús. tonna.)

	<i>Tillaga fiskifræðinga</i>	<i>Ákvörðun stjórnvalda</i>	<i>Veiði</i>
1986			
Porskur	300	300	366
Ýsa	50	60	47
Ufsi	60	70	64
Karfi	85	100	86
Steinbítur	12		12
Grálúða	25	30	31
Skarkoli	10		13

	<i>Tillaga fiskifræðinga</i>	<i>Ákvörðun stjórnvalda</i>	<i>Veði Áætlað</i>
1987			
Porskur	300	330	395
1985			
Porskur	200	250	323
Ýsa	45	60	50
Ufsi	60	70	55
Karfi	90	110	95
Steinbítur	12	15	10
Grálúða	25	30	29
Skarkoli	10	17	14
1984			
Porskur	200	220	282
Ýsa	55	60	47
Ufsi	65	70	60
Karfi	90	110	108
Steinbítur	12	15	10
Grálúða	25	30	30
Skarkoli	10	17	11
1983			
<i>Skrapdagakerfi.</i>			
Porskur	350		293
Ýsa	70		64
Ufsi	65		56
Karfi	80		123
Steinbítur	8		12
Grálúða	17		29
Skarkoli	10		9
<i>Afli umfram tillögur:</i>	<i>Stjórnvöld</i>	<i>Fiskifr.</i>	
1984	62	82	
1985	73	123	
1986	66	66	
1987	65	95	
	<hr/>	<hr/>	
	266	366	

Heildarafli 1978–1985.
(Óslægður fiskur, í þús. tonna.)
1981–1983 eru viðmiðunarár.

	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Heildarafli	1562	1641	1508	1435	786	835	1527	1673	1651
Botnfiskur alls	478	582	659	516	690	603	565	581	632
Porskur	320	360	428	461	382	294	281	323	366
Ýsa	41	62	48	61	67	64	47	50	47
Ufsi	44	57	52	55	65	56	60	55	64
Karfi	33	62	70	93	115	123	108	91	86
Steinbítur	10	10	9	8	8	12	10	10	12
Grálúða	11	17	28	15	28	28	30	29	31
Skarkoli	4	4	5	4	6	9	11	14	13
Annar botnfiskur	15	20	19	19	19	17	18	9	13
Humar, rækja og hörpu- diskur	18	18	21	21	24	31	42	44	58
Síld	37	45	53	40	57	59	50	49	66
Loðna	967	964	760	641	13	133	865	993	894
Annað	62	32	15	17	2	9	5	6	1

Fylgiskjal IV.

Útreikningar Þjóðhagsstofnunar um afkomu útgerðar.
(4. desember 1987.)

Hr. Skúli Alexandersson alþingismaður.

Samkvæmt beiðni yðar hefur Þjóðhagsstofnun reiknað út dæmi um afkomu í botnfiskveiðum miðað við rekstrarskilyrði í nóvember 1987 og þá miðað við að verðmæti skipa sé tvöfalt váttryggingarverðmæti þeirra og full arðsemiskrafa sé gerð á það verðmæti miðað við 6% ávöxtun fjármagns.

Ástæðan fyrir þessari beiðni yðar mun vera sú að þér teljið verðmæti fiskiskipa í dag langt umfram váttryggingarverðmæti þeirra og tekjur skipanna þurfi að samsvara því að verðmæti þeirra ávaxti sig, en í áætlun Þjóðhagsstofnunar um afkomu í botnfiskveiðum sé stuðst við váttryggingarverðmæti.

Þessu til stuðnings hafið þér bent á tvö dæmi um sölur skipa á árinu 1987 þar sem söluverð er í öðru tilvikinu 92% hærra en váttryggingarverðmæti en í hinu 120% hærra.

Eins og dæmið í meðfylgjandi töflu ber með sér versnar afkoma í botnfiskveiðum um 12,8% eða úr 3,5% hagnaði í 9,3% rekstrarhalla sem hlutfall af tekjum við það að reikna ársgreiðslu út frá tvöföldu váttryggingarverðmæti en þá hefur verið reiknað með afskriftum og 6% vöxtum af verðmætisaukanum til gjalda.

Þjóðhagsstofnun vill í þessu sambandi meðal annars benda á að ef stór hluti botnfiskveiðiflotans yrði til sölu yrði söluverð sennilega mun lægra en tvöfalt váttryggingarverðmæti hans. Jafnframt væri ekki til of mikils mælt að útgerðaraðilar sem gerðu kröfur til slíkrar ávöxtunar litu til þess arðs sem þeir hafa orðið aðnjótandi við það að skip þeirra hækkuðu í verði. Það eru því mörg atriði sem taka þarf tillit til áður en einhlítar ályktanir eru dregnar af þessu dæmi.

Hvað varðar einstök dæmi um skipakaup þá hljóta viðkomandi aðilar að hafa reiknað út arðsemi af þeim viðskiptum og verið ánægðir með, því varla hefðu þeir gert kaupin annars.

Hitt er alvarlegra mál ef aðilar í sjávarútvegi selja eignir sínar á slíku verði og hætta í sjávarútvegi en í staðinn kæmu aðilar skuldum vafnir vegna slíkra kaupa og væru því vanbúnari til að takast á við hugsanleg áföll í atvinnugreininni.

Eyjólfur Sverrisson.

Dæmi um afkomu í botnfiskveiðum.

Rekstrarskýrði í nóvember 1987.¹⁾

(Í millj. kr.)

	<i>1. Miðað við váttryggingarverðmæti</i>	<i>2. Miðað við tvöfalt váttryggingarverðmæti</i>
Tekjur alls	17 347	17 347
Gjöld án árgreiðslu	14 268	14 268
Verg hlutdeild fjármagns	3 079	3 079
Árgreiðsla	2 467	4 686
Hagnaður	612	-1 607
Hagnaður sem hlutfall af tekjum	3.5	-9.3

¹⁾ Marga fyrirvara þarf að hafa á dæmi 2 og er í því sambandi vísað til bréfs sem fylgir hér með dagsett 4. des. 1987 til Skúla Alexanderssonar alþingismanns.

Fylgiskjal V.

FISKVEIÐISTEFNA ALPÝÐUBANDALAGSINS

(Samþykkt á fundi miðstjórnar 5. des. 1987.)

1. Sjávarauðlindir eru sameign þjóðarinnar.

Fiskistofnarnir og aðrar sjávarauðlindir eru ævarandi sameign allra Íslendinga. Grundvallaratriði fiskveiðistjórnunar verður að vera hinn sameiginlegi eignarréttur þjóðarinnar á auðlindum hafsins.

2. Skipuleg stjórnun veiða.

Sótt verði í fiskistofnana á skipulegan hátt í samræmi við sérfræðilegt mat á stærð þeirra og undir eftirliti óháðrar stofnunar. Markmið veiðistjórnunar verði:

- a. að auka gæði afla og afurða,
- b. að hámarksafrakstur fáið miðað við ákveðin tímabil,
- c. að ofveiði eigi sér aldrei stað.

3. Byggðakvóti í stað rígbindingar við skip.

Það eru öðrum fremur sjómenn og fiskvinnslufólk sem skapa verðmæti úr fiskistofnunum við landið. Því skulu sameiginlegir hagsmunir sjómanna og fiskvinnslufólks hafðir í fyrirrúmi við stjórnun fiskveiða. Óháð reglum um hvernig heildaraflamagn landsmanna verður ákvarðað eða hvernig heildarsókn fiskiskipa verður takmörkuð verði veiðiheimildum úthlutað til byggðarlaga. Við ákvörðun aflamagns sérhvers byggðarlags verði tekið mið af veiðum skipa í viðkomandi byggðarlagi.

Í stað þess að binda kvóta alfarið við skip eins og gert hefur verið á undanförunum árum verði nú tekið upp nýtt kerfi þar sem veiðiheimildum á bolfiski verði skipt í tvo flokka:

Í fyrsta lagi skal $\frac{2}{3}$ hlutum veiðiheimildanna úthlutað til byggðarlaga og skal fjórðungur þessa nýja byggðakvóta reiknaður út frá úthlutaðu afla- og sóknarmarki skipa í byggðarlögunum eins og sú úthlutun var að meðaltali árin 1984–1986 og $\frac{3}{4}$ hlutar reiknaðir frá úthlutaðu afla- og sóknarmarki skipa í byggðarlögum í árslok 1987.

Í öðru lagi skal $\frac{1}{3}$ hluta veiðiheimilda úthlutað til útgerðar á skip og skal sá hluti reiknaður með sama hætti og ákveðið var í reglugerð fyrir árið 1987.

Eftir að byggðakvóti hefur verið reiknaður út skal honum deilt á milli þeirra skipa sem fá kvóta úthlutað í viðkomandi byggðarlagi í hlutfalli við veiðiheimildir þeirra.

Við sölu skipa úr byggðarlaginu fylgir þeim einungis sá hluti af aflakvóta sem úthlutað var til útgerðar, ekki sá hluti sem fór til byggðarlagsins. Þeim hluta aflakvótans sem eftir verður í byggðarlaginu verði ráðstafað á nýjan leik í samræmi við ákveðnar reglur.

Með því að binda veiðiheimildir að verulegu leyti við byggðarlög er verið að tryggja hag starfsfólks í fiskiðnaði, fiskvinnslustöðva og allra íbúa þeirra byggðarlaga sem byggja afkomu sína á öruggri og skipulagðri nýtingu sjávaraflla. Óeðlilegt verð á fiskiskipum og brask í tengslum við skipa- og kvótasölu ætti að mestu að hverfa úr sögunni. Einnig er leitast við með útreikningsaðferð á byggðakvótanum að koma nokkuð til móts við þau byggðarlög sem tapað hafa mestum aflakvóta á undanförunum árum.

4. Opið og sveigjanlegt kerfi í stað hinnar lokuðu miðstýringar.

Nauðsynlegt er að skipulag fiskveiðistjórnunar hafi til að bera hæfilegan sveigjanleika til að það loki ekki á nýjungar og eðlilegar breytingar í útgerð og fiskvinnslu. Nýir rekstraraðilar verða að geta haslað sér völl við útgerð og fiskvinnslu. Það er hættulegt að rígbinda kerfið við þá sem gerðu út skip fyrir hálfum áratug.

Jafnframt þarf kerfið að taka mið af breyttum aðstæðum í hinum ýmsu byggðarlögum og búa yfir getu til að leiðrétta hlut þeirra byggðarlaga sem sérstaklega eiga undir högg að sækja í atvinnumálum.

Einnig er nauðsynlegt að opna á næstu árum fyrir tilraunir með nýjar aðferðir til að ákveða veiðiheimildir og stýra sókninni í fiskstofnana.

Endurskoðunin og nýsköpunin þarf að vera byggð inn í kerfið, en á undanförunum árum hefur allt verið læst í fastar og óbreytanlegar skorður.

Til að tryggja nauðsynlegan sveigjanleika og opnun kerfisins verði undirbúið að heimila í framtíðinni úthlutun á allt að 10% heildaraflans í því skyni:

- að tryggja aðgang nýrra rekstraraðila,
- að leiðrétta hag einstakra byggðarlaga,
- að gera tilraunir með nýjar stjórnunaraðferðir.

5. Veiðar smábáta.

Veiðiheimildir smábáta verði með svipuðu sniði og verið hefur. Jafnframt verði fjölgun smábáta stöðvuð.

6. Útflutningsgjald í þágu rannsóknarstarfsemi.

Ákveðið verði útflutningsgjald á fisk sem fluttur er út óunninn og komi það að einhverju eða öllu leyti í stað þeirra skerðingarákvæða sem í gildi hafa verið. Útflutningsgjaldið verði ákvarðað með hliðsjón af tollastefnu Evrópubandalagsins og annarra viðskiptalanda og verði því ráðstafað til rannsókna og þróunarstarfsemi á vegum Rannsóknastofnunar og fyrirtækja og samtaka innan sjávarútvegsins.

7. Veiðar á einstökum fiskistofnum.

Stefnt verði að því að innan fárra ára verði hægt að veiða 400–450 þúsund tonn af *þorski* á ári. Fiskifræðingar telja að með réttri sókn í þorskstofninn á næstu árum sé slík veiði raunhæf miðað við jafna veiði og að ekki verði sótt um of í ungfisk.

Veiði *ýsu, karfa, ufsa og grálúðu* verði stjórnað í tengslum við veiðistjórn á þorski.

Skipulag veiða á *sild og lodnu* verði áfram með svipuðu sniði og á undanförunum árum. Lögð verði áhersla á markaðsleit og stóraukna kynningu á síldarafurðum til að tryggja að sem stærstur hluti aflans úr vaxandi síldarstofni verði nýttur í góðar og verðmiklar manneldisvörur.

Rækjumíð og skelfiskmíð innan fjarða og flóa verði nytjuð af íbúum viðkomandi strandsvæða.

Aukin verði veiði á ýmsum sjávardýrum og fiskum sem lítið hafa verið nýtt til þessa.

8. Kjör og starfsaðstaða fiskvinnslufólks og sjómanna.

Launakjör fiskvinnslufólks verði jafnan með þeim betri í þjóðfélaginu og leiðrétt verði þegar í stað það misrétti og ranglæti sem skapast hefur í launamálum fiskvinnslufólks í samanburði við fólk í öðrum starfsgreinum.

Starfsaðstaða fiskvinnslufólks og sjómanna verði til jafns við aðrar stéttir.

9. Aukin gæði afla og afurða.

Til að tryggja aukin gæði sjávarafla og fiskafurða verði komið á nýrri skipan sem feli í sér:

- að allur fiskur sé settur í kassa og kór um borð í veiðiskipum,
- að sem stærstur hluti af afla verði slægður um borð í veiðiskipum,
- að allur afli verði nýttur: lifur, hrogn o.fl.,
- að fiskmóttökur séu kældar,
- að umhverfi og ytra útlit fiskvinnslustöðva þoli samanburð við útlit og umhverfi banka, verslana og mjólkurvinnslustöðva,
- að vinnuaðstaða fiskvinnslufólks samræmist matvælaframleiðslu í besta gæðaflokki.

10. Eðlileg byggðaðpróun.

Til að tryggja búsetu um allt land og eðlilega byggðaðpróun verði þess gætt við stjórnun fiskveiða:

- að hvert svæði njóti aðstöðu vegna nálægðar við fiskimið,
- að núverandi útgerð og fiskvinnslu verði tryggður réttur á heimaslóð.